

Сарајево, 23.03.2020. године

**СЕДМИЧНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ
ТРЖИШТИМА 16.03.2020.- 20.03.2020.**

Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обвезнице

Приноси	Еврозона		САД		Велика Британија		Јапан	
	13.3.20	- 20.3.20	13.3.20	- 20.3.20	13.3.20	- 20.3.20	13.3.20	- 20.3.20
2 године	-0,87	- -0,68 ↗	0,49	- 0,31 ↘	0,29	- 0,13 ↘	-0,19	- -0,16 ↗
5 година	-0,74	- -0,51 ↗	0,72	- 0,46 ↘	0,34	- 0,33 ↘	-0,09	- -0,05 ↗
10 година	-0,54	- -0,32 ↗	0,96	- 0,85 ↘	0,41	- 0,56 ↗	0,05	- 0,08 ↗

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Bubillove

Доспијеће	Приноси	
	13.3.20	- 20.3.20
3 мјесеца	-0,698	- -0,664 ↗
6 мјесеци	-0,822	- -0,771 ↗
1 година	-0,797	- -0,686 ↗

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обвезница

Граф приказује криве приноса Њемачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 20.03.2020. године (пуне линије) и 13.03.2020. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

Протеклу седмицу обиљежио је наставак ширења пандемије вируса корона, што има све значајнији негативан утицај на глобалну економију, те се све више шпекулише о страху од наступања нове велике рецесије. Како би спријечиле или бар ублажиле негативне ефекте пандемије, владе широм свијета подузимају значајне мјере. И централне банке широм свијета су подузеле значајан број активности како би обезбиједиле довољну ликвидност. Многе државе су затражиле и помоћ од ММФ-а. Директорица ММФ-а Georgieva је истакла да је ММФ спреман да мобилизује пуни кредитни капацитет у износу од 1 билиона USD како би помогао земљама чланицама да се изборе с кризом. Овакво стање се у значајној мјери рефлектовало и на финансијска тржишта те су иста забиљежила рекордну волатилност. Примјетне су и значајне распродаже хартија од вриједности и злата те повећани захтјеви за готовином.

ЕВРОЗОНА

Раст приноса сигурнијих обвезница еврозоне настављен је и током прошле седмице, при чему је наведени раст био додатно изражен у односу на седмицу раније. Приноси њемачких обвезница су повећани између 19 и 22 базна поена. С друге стране, приноси италијанских обвезница, који су у

седмици раније биљежили огроман раст, су смањени између 15,5 и 27,5 базних поена на седмичном нивоу. Пад приноса италијанских обvezница је био више изражен код обvezница краћег и средњег рока доспијећа. Упркос наведеном, и током протекле седмице су забиљежена веома волатилна кретања, усљед неизвјесности које са собом носи наставак ширења пандемије, односно негативних ефеката истог на глобални привредни раст. Извјештаји Европске комисије указују на то да ће се економски раст ЕУ ове године вјероватно смањити за 1% под утицајем ефеката вируса корона, док су званичници те институције истакли да су интерне процјене још пессимистичније и да указују на рецесију од чак 2,5%. Генерално, у извјештају се процјењује да ће криза изазвана пандемијом вируса корона имати веома штетан економски утицај на ЕУ и еврозону. Предсједник ZEW Instituta Wambach је изјавио да је економија у "црвој зони", додајући да економски аналитичари очекују да ће економија еврозоне забиљежити пад и у овом и у наредном кварталу.

ЕЦБ је средином протекле седмице одржала хитну телефонску сједницу на којој је покренут нови програм привремене куповине хартија од вриједности приватног и јавног сектора под називом Пандемијски програм куповине обvezница (PEPP). Куповине ће се проводити до краја 2020. године, а укупни износ од 750 милијарди EUR ће укључивати све категорије имовине прихватљиве у оквиру постојећег програма куповине имовине (APP). Програм је отвореног типа и отворене величине, тако да ЕЦБ задржава могућност да се по потреби купи и више. Грчке обvezнице, које до сада нису биле укључене, ће, такође, бити у оквиру PEPP. Управни одбор ЕЦБ је одлучио и да прошири асортиман прихватљиве имовине у оквиру програма куповине корпоративног сектора (CSPP) на нефинансијске комерцијалне папире, чиме сви комерцијални папире довољног кредитног квалитета постају прихватљиви и ублажавају се стандарди осигурања прилагођавајући главне параметре ризика оквира колатерала. Након тога, **ЕЦБ је сигнализирала да не може спријечити да еврозона склизне у рецесију, али да можда може спријечити још једну разорну дужничку кризу.** На крају протекле седмице гувернери централних банака Финске и Шпаније су оживили идеју о прикупљању новца кроз заједничке „сигурне активе“ или путем постојећих институција ЕУ, а с циљем финансирања одговора на пандемију. У Њемачкој се очекује да би могла бити донесена одлука о креирању стабилизацијског фонда у вриједности 600 милијарди EUR, који би требало да помогне компанијама које се суочавају с проблемом ликвидности, да се повећа обим доступних гаранција продужених програма кредитирања од стране развојне банке, KfW, на 23,9% БДП-а (с ранијих 13,4%) те да се донесе допунски буџет у вриједности 156,3 милијарде EUR.

Табела 3: Кретање економских индикатора за еврозону

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Индекс грађевинског сектора – Е3 (Г/Г)	ЈАН	-	6,0% -2,3%
2.	Стопа инфлације – Е3 (финал.)	ФЕБ	1,2%	1,2% 1,4%
3.	Темељна стопа инфлације – Е3 (финал.)	ФЕБ	1,2%	1,2% 1,1%
4.	Текући рачун – Е3 (у милијардама EUR)	ЈАН	-	34,7 32,6
5.	Трошкови рада – Е3 (Г/Г)	IV квартал	-	2,4% 2,6%
6.	Јавни дуг – Италија (у милијардама EUR)	ЈАН	-	2.443,5 2.409,2
7.	Индустријске поруџбине – Италија (Г/Г)	ЈАН	-	-1,8% 5,7%
8.	Индустријске продаје – Италија (Г/Г)	ЈАН	-	3,8% -1,5%
9.	Трговински биланс – Е3 (у милијардама EUR)	ЈАН	19,2	17,3 21,5
10.	Трговински биланс – Италија (у милијардама EUR)	ЈАН	-	0,54 5,0
11.	Трговински биланс – Шпанија (у милијардама EUR)	ЈАН	-	-3,51 -2,09
12.	IFO индекс пословног повјерења – Њемачка (прелим.)	МАР	-	87,7 96,0
13.	ZEW индекс повјерења инвеститора – Њемачка	МАР	-30,0	-49,5 8,7
14.	Стопа незапослености – Холандија	ФЕБ	3,1%	2,9% 3,0%

САД

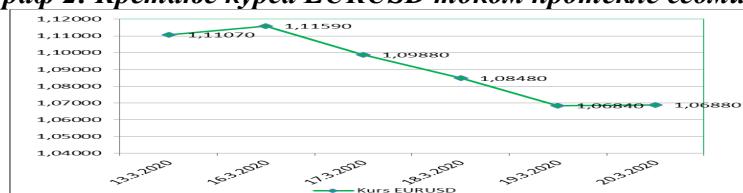
Фед је протекле седмице предузео више мјера како би повећао ликвидност на тржишту која је поремећена због прекида пословања и путовања, а која је узоркована пандемијом вируса корона. Саопштено је да ће се поново покренути посебан механизам кредитирања предузећа, односно куповина корпоративних обvezница од емитената који у овом периоду тешко налазе купце на отвореном тржишту, како би се омогућило компанијама да осигурају краткорочно финансирање на тржишту комерцијалних хартија од вриједности. Фед је ову мјеру први пут увео током финансијске кризе у 2008. години. Наиме, тржиште комерцијалних хартија од вриједности је кључни извор краткорочног финансирања за низ компанија, али је ликвидност истог у претходним седмицама знатно смањена. Истовремено, администрација предсједника Trumpa расправља о плану који би могао износити чак 1,2 билиона USD потрошње, укључујући директна плаћања од 1.000 USD или више у року од двије седмице, како би се у што већој мјери смањиле економске последице пандемије. Министар финансија САД Mnuchin је нагласио важност убрзавања новца за помоћ домаћинствима и малим компанијама које су најтеже погођене кризом, те је додао да ће осигурати кредитна средства авио превозницима и хотелском сектору. Mnuchin је, такође, додао и да ће корпорације моћи одгодити плаћање пореза до 10 милиона USD, док би појединци могли одгодити плаћања у износу до 1 милион USD. Предсједник Trump је одобрио и одгому плаћања пореза Служби за унутрашње приходе (IRS) у износу од 300 милијарди USD. Такође, Фед је крајем прошле седмице омогућио централним банкама из девет земаља (Аустралија, Бразил, Јужна Кореја, Мексико, Сингапур, Шведска, Данска, Норвешка и Нови Зеланд) своп линије како би им се олакшао приступ USD, с циљем спречавања ефеката пандемије вируса корона на глобални економски раст. Ове своп линије у којима ће Фед прихватати друге валуте у замјену за USD износиће укупно 450 милијарди USD и трајаће наредних шест мјесеци, како би се осигурало да финансијски системи земаља зависних од USD и даље несметано функционишу. Наведене земље су имале своп линије овог типа и током финансијске кризе од 2007. до 2009. године, док Фед има трајне своп аранжмане с Банком Канаде, BoE, BoJ, ЕЦБ и Централном банком Швајцарске. Из агенције за додјелу кредитног рејтинга Moody's је саопштено да би могли смањити рејтинг појединим банкама у САД, након смањења референтне каматне стопе Феда и глобалних турбуленција на тржиштима услијед пандемије вируса корона.

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Индекс започетих кућа (M/M)	ФЕБ -4,3%	-1,5%	1,4%
2.	Индекс грађевинских дозвола (M/M)	ФЕБ -3,2%	-5,5%	9,2%
3.	Водећи индекс	ФЕБ 0,1%	0,1%	0,7%
4.	Захтјеви за хипотекарне кредите	13. МАР -	-8,4%	55,4%
5.	Иницијални захтјеви незапослених за помоћ	14. МАР 220.000	281.000	211.000
6.	Bloomberg индекс потрошачког повјерења	15. МАР -	63,0	62,7
7.	Индекс индустријске производње (M/M)	ФЕБ 0,4%	0,6%	-0,5%
8.	Искориштеност капацитета	ФЕБ 77,1%	77,0%	76,6%
9.	Обим малопродаје (M/M)	ФЕБ 0,2%	-0,5%	0,6%

USD је апрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио пад са нивоа од 1,11070 на ниво од 1,0688, што представља пад од 3,77% на седничном нивоу.

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле седмице

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Влада Велике Британије прошле седмице је најавила масивни пакет мјера за заштиту економије од ефеката вируса корона у виду кредитних и бесповратних средстава за компаније. Британски канцелар Sunak је обећао износ од 424 милијарде USD у виду кредита, грантова и смањења пореза, мање од седам дана након што је доставио план буџета, који је укључивао 12 милијарди GBP за помоћ Националној здравственој служби, пословним субјектима и појединцима у рјешавању кризе. Наведено је описао као први корак те је обећао даље акције за заштиту радних мјера и прихода људи у наредним данима.

На дан 19. марта је одржана друга вандредна сједница MPC BoJ у овом мјесецу, на којој је донесена одлука о смањењу референтне каматне стопе за 15 базних поена, на рекордно низак ниво од 0,1%. Такође, BoE је повећала програм куповине обvezница за 200 милијарди GBP на 645 милијарди GBP, како би економију заштитила од ефеката пандемије вируса корона. Чланови MPC BoE су једногласно гласали за смањење референтне каматне стопе, која је на сједници одржаној 11. марта већ смањена за 50 базних поена на 0,25%, као и за поново покретање програма куповине државних и корпоративних обvezница први пут од 2016. године. Повећање износа за куповину од 200 милијарди GBP је било неочекивано и уједно представља највеће повећање ових куповина од увођења програма квантитативних олакшица у марту 2009. године. BoE ће у наредном периоду објавити смјернице о свим аспектима неведене одлуке, а редовна сједница ће бити одржана наредне седмице, како је и планирано. Крајем седмице саопштено је и да је BoE отказала спровођење тестова на стрес за банке услед дешавања око вируса корона. Према подацима TIC-а, Велика Британија је у јануару купила 42 милијарде USD америчких обvezница, што је уједно и највећа мјесечна нето куповина од 2012. године.

Према резултатима истраживања Bloomberga за март, економски аналитичари прогнозирају да ће економија у Великој Британији у текућој години забиљежити раст по стопи од 0,5%, док се за 2021. и 2022. годину прогнозирају стопе од 1,3% и 1,6%, респективно. Прогнозирана стопа инфлације за текућу годину је смањена на 1,3% с претходно прогнозираних 1,6%, док је за наредну годину смањена на 1,7% с претходних 1,9%. Већина анкетираних економиста очекује да ће BoE задржати тренутну референтну каматну стопу (0,25%) до краја првог квартала текуће године, док вјероватноћа рецесије у наредних 12 мјесеци износи 43%. Због свих дешавања око пандемије наредни круг преговора о Брегзиту је отказан до даљњег, те су се појавиле шпекулације и да би прелазни период могао потрајати дуже од краја децембра 2020. године, како је било планирано.

Табела 5: Крећање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Rightmove цијене куће (Г/Г)	МАР	-	3,5% 2,9%
2.	Захтјеви незапослених за помоћ	ФЕБ	-	17.300 5.500
2.	Просјечне седмичне зараде	ЈАН	3,0%	3,1% 2,9%
3.	ILO стопа незапослености (квартално)	ЈАН	3,8%	3,9% 3,8%
4.	Позајмице јавног сектора (у млрд GBP)	ФЕБ	0,7	-0,4 -12,4

Током протекле седмице GBP је депрецирала у односу на EUR, као и у односу на USD. Курс EURGBP је забиљежио раст са нивоа од 0,90337 на ниво од 0,92071, док је курс GBPUSD смањен са нивоа од 1,2278 на ниво од 1,1629.

ЈАПАН

Након што су посљедњих седмица централне банке и владе широм свијета, па тако и BoJ и Влада Јапана, најавиле велике стимултивне мјере, гувернер Курода је изјавио да тренутна референтна каматна од -0,1% није ограничење и да би могло доћи до смањења уколико то буде потребно. Јапанске банке су узеле учешће у обновљеним своп линијама Феда, заузимајући укупно око 32 милијарде USD у првој операцији од када је Фед 15. марта смањио референтну каматну стопу. Наиме, кредитори су позајмили око 30,3 милијарде USD за 84 дана по стопи од 0,37% у свопу који

је координирана ВоJ. То је уједно и највећи износ кориштења своп линија од финансијске кризе 2008. године. Из Владе Јапана је саопштено да ће одредити пакет мјера помоћи економији да се избори са ефектима вируса корона. Незванични извори су навели да би Министарство финансија Јапана у наредној фискалној години могло смањити емисију јапанских државних обвезница везаних за инфлацију, с обзиром на то да су инфлаторна очекивања погођена ефектом ширења пандемије вируса корона и тржишним турбуленцијама. Исти извор је навео и да ће планирани износ од 400 милијарди JPY, најављен за наредну емисију заказану за мај, вјероватно бити смањен на 300 милијарди JPY. ВоJ је прошле седмице купила рекордан износ ETF-ова од 121,6 милијарди JPY, што је подстакло раст јапанских индекса акција.

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Стопа инфлације (Γ/Γ)	ФЕБ	0,5%	0,4%
2.	Трговински биланс (у млрд JPY)	ФЕБ	929,5	1.109,8
3.	Извоз (Γ/Γ)	ФЕБ	-4,2%	-1,0%
4.	Увоз (Γ/Γ)	ФЕБ	-14,0%	-14,0%
5.	Индекс укупне индустриске активности (M/M)	ЈАН	0,3%	0,8%
6.	Индустријска производња (Γ/Γ) F	ЈАН	-	-2,3%
7.	Искориштеност капацитета (M/M) F	ЈАН	-	1,1%
8.	Основне машинске поруџбине (Γ/Γ)	ЈАН	-1,1%	-0,3%
				-3,5%

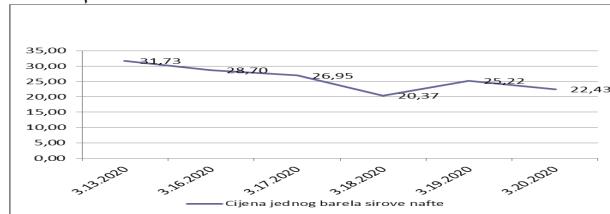
JPY је током протекле седмице апрецирао у односу на EUR, те је курс EURJPY забиљежио пад са нивоа од 119,46 на ниво од 118,53. JPY је депрецирао у односу на USD, те је курс USDJPY забиљежио раст са нивоа од 107,62 на ниво од 110,93.

НАФТА И ЗЛАТО

На отварању њујоршке берзе у понедељак цијена једног барела сирове нафте је износила 31,73 USD (28,57 EUR). Током протекле седмице цијена нафте је забиљежила пад, те се на затварању тржишта у петак нашла на најнижем нивоу од почетка 2002. године. Почетком седмице цијена нафте је забиљежила пад након што су САД и Канада, заједно с државама у Европи и Азији, подузеле драстичне мјере за сузбијање пандемије вируса корона, смањујући потражњу за сировим производима као што су бензин и млазно гориво. Поред тога, Саудијска Арабија је поновила планове око повећања извоза нафте од априла до маја, чиме ће досегнути рекорд од више од 10 милиона барела дневно, што је створило додатни притисак на пад цијене нафте. У наредним данима власти земаља широм свијета почеле су с процесима обуставе рада у борби против пандемије вируса корона, због чега је глобална потражња за горивом суочена с колапсом. Министар финансија САД Mnuchin је изјавио да ће препоручити предсједнику Trumpu да од Конгреса затражи чак 20 милијарди USD како би се задржао капацитет Стратешке нафтне резерве током цијеле деценије. Министарство енергетике је објавило да је предсједник наложио Агенцији да попуни резерве до највећег капацитета куповином 77 милиона барела америчке сирове нафте.

На затварању тржишта у петак цијена једног барела нафте је износила 22,43 USD (20,43 EUR). Посматрано на седмичном нивоу цијена нафте је смањена за 29,31%.

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле седмице

Припремили:
Служба Front Office
Одјељење за банкарство

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на бази њих.

На отварању лондонске берзе метала у понедељак цијена једне фине унце злата је износила 1.529,83 USD (1.377,36 EUR). Почетком седмице цијена злата је смањена, под утицајем појачаних продаја с обзиром на то да хитне мјере Феда нису успјеле зауставити губитке на америчким берзама. У таквим околностима инвеститори су наставили с распродажама злата и већом потражњом за готовином. Додатне стимултивне мјере које је увела САД нису успјеле смирити тржишта, која се суочавају са сталним растом забринутости због пандемије вируса корона.

Од почетка ове године злато је изугубило 3% вриједности, док су глобални акцијски индекси смањени за скоро 30%, а нафта за скоро 60%.

Крајем седмице, како су се појавиле нове вијести око могуће рецесије, цијена злата је забиљежила раст. У таквим околностима ЕЦБ је објавила нови пакет помоћи у вриједности од 750 милијарди евра, с циљем ублажавања негативних економских последица изазваних вирусом корона. Поједини аналитичари сматрају да упркос томе што стимултивне мјере, попут оних које се сада уводе, имају позитиван утицај на цијену злата, ова подршка, ипак, има ограничен утицај. Ово ограничење углавном је резултат појачане тражње за доларом. Тачније, инвеститори препознају долар као сигурно уточиште уместо злата.

На затварању тржишта у петак цијена једне фине унце злата је износила 1.498,65 USD (1.402,18 EUR). Цијена злата је на седмичном нивоу забиљежила пад од 2,04%.

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле седмице

